

آیزنگ کین

روانشناسی شناختی

حافظه

(ویراست جدید)

برگردان و افزودن:

دکتر حسین زارع

همکاران

پروانه نهروانیان

حسن عبداله زاده

آییز

فروش اینترنتی

پیشگفتار مؤلف

اطلاعات را تلفیق نماییم. موفقیت ما در این امر به قضاوت خوانندگان کتاب بستگی دارد. در چاپ‌های قبلی این کتاب هر دو مؤلف سخت تلاش نموده‌اند که همگام با پیشرفت‌های نظری و پژوهش‌ها عمل نمایند. مثلاً اولین مؤلف بخش‌هایی از این کتاب را در مناطق دوردستی همانند موکائو، آیسلند، استانبول، هنگ‌کنگ، جنوب هند و جمهوری دومینیکن نوشته است و با کمال تأسف موقیعت‌هایی به وجود آمده که نگارش کتاب بر تماشای جاهای دیدنی تقدم یافته است!

من (مایکل آیزنک) بدین وسیله قدردانی عمیق را از همسرم کریستین که این کتاب (به همراه سه چاپ قبلی) به او تقدیم شده اعلام می‌دارم. بیان آنچه که او و سه فرزندمان به زندگی من افزوده‌اند دروازه‌نمی‌گنجد. من (مارک کین) از همه کسانی که در انتشارات روانشناسی در تهیه و تنظیم این کتاب به من یاری رساندند تشکر می‌کنم مخصوصاً از مایک فاستر، لوسی کندی، تارا استبنیک، شارلا پلنت، مندی کالیسن و بکی ادمونسون.

همچنین از تونی وارد، الکساندرو لراس، الیزابت استایلز، نازنین درخشان، الیزابت کنسینگر، و ... به‌خاطر نظرات ارزشمندشان تشکر می‌کنیم. نظرات این عزیزان در بازبینی نسخه اولیه این کتاب بسیار شمر ثمر واقع شد.

مایکل آیزنک و مارک کین

در پنج سالی که از انتشار چاپ پنجم این کتاب می‌گذرد پیشرفت‌های چشم‌گیر فراوانی در فهم ما پیرامون شناخت انسان صورت گرفته است. از همه مهمتر این که مطالعات بی‌شمار در خصوص تصویربرداری از مغز به جای آن که فقط تصاویری رنگی از مغز به ما ارائه دهد دانش ما را دگرگون کرده است. در نتیجه رویکرد معاصر و پیشرو درباره شناخت انسان به مطالعه پیرامون مغز و همچنین رفتار می‌پردازد. ما از اصطلاح روانشناسی شناختی در عنوان این کتاب برای اشاره به این رویکرد استفاده کرده‌ایم که مبنای مطالعات ما از شناخت انسان را شکل می‌دهد. با این حال در نظر داشته باشید که اصطلاح علوم اعصاب شناختی نیز در توصیف این رویکرد به کار رفته است.

رویکردهای به کار رفته در این کتاب پیرامون شناخت انسان از آنچه که تاکنون معرفی شده است متفاوت می‌باشد. مثلاً یک رویکرد به مطالعات آزمایشگاهی درمورد افراد سالم می‌پردازد و رویکرد دیگر (روانشناسی اعصاب شناختی) بر تأثیر ضایعات مغز در شناخت تمرکز دارد. همچنین در علم شناخت محاسباتی، به بسط الگوهای محاسباتی شناخت انسان پرداخته می‌شود.

در این کتاب تلاش کرده‌ایم که اکثر مطالعات و نظریه‌های مهم که از رویکردهای فوق نشأت گرفته‌اند را تبیین کرده و مورد بحث قرار دهیم و تمامی این

پیشگفتار مترجم

به فارسی برگردان نماید. در کتاب حاضر نسبت به نسخه قبلی سه تغییر اساسی رخ داده است؛ این تغییرات آنقدر محسوس است که حتی می‌توان اثر حاضر را، کتاب جدیدی تلقی کرد. تغییر اول این است که به جای سه فصل، چهار فصل برگردان شده است، فصل نخست که مفاهیم پایه روان‌شناسی شناختی است به فصول حافظه اضافه گردید. تغییر دوم، انتخاب آخرین نسخه است که در سال ۲۰۱۰ به چاپ رسیده است نسخه جدید حاوی مطالب نظری و پژوهشی تکمیلی است که مؤلفین به نسخه قبلی اضافه کردند. خوشبختانه مطالب جدید هم متنوع و هم کاربردی است.

تغییر آخر وجود پیوست‌هایی است که به صورت ترجمه و گردآوری بوده و به اصل اثر اضافه شده است. با توجه به تجارب آموزشی و نیاز مخاطبین، مترجم پیوست‌هایی در خصوص حافظه آینده‌گرا (ترجمه) و فراحافظه (تألف) به فصول کتاب اضافه کرده است. اثر حاضر همانند هر کتابی عاری از نقص نیست. به خصوص ممکن است بسیاری از معادل‌سازی‌های واژگان، نامأنوس باشد. خوانندگان محترم از جمله دانشجویان عزیز و همکاران محترم بر اینجانب منت نهاده و با ارائه پیشنهاد‌های ارزنده به اصلاح چاپ‌های بعدی این کتاب کمک کنند. در پایان جادارد از مدیریت محترم انتشارات آبیژ، جناب آقای دکتر گهواره و پرسنل خدوم و زحمت‌کش آن مجموعه سپاسگزاری گردد.

مطالعه کنش‌های ذهن از ابتدای مطالعه علمی روان‌شناسی، دغدغه روان‌شناسان بوده است به همین دلیل روان‌شناسانی همچون ووت، جیمز، تیچنر و... سعی کردند به مطالعه کارکرد ذهن بپردازند اما به دلیل اتخاذ روش‌های ناکارآمد توفیق زیادی نداشتند. با ظهور مکتب رفتارگرایی، جلاء روش‌های دقیق و علمی جریان‌گردید و روش‌های کاملاً علمی جایگزین روش‌های نامناسب قبلی گردیده است. عزیزم این دستاورد مثبت، رفتارگرایان به دلیل تعریف روان‌شناسی به فعالیت مورد مشاهده جاندار، در نتیجه محدودیت در موضوع مورد مطالعه، مورد انتقاد قرار گرفتند. نخستین منتقدین از خود رفتارگرایان بودند. به تدریج این موضوع مطرح شد که رفتار صرف نمی‌تواند محدود به فعالیت مورد مشاهده جانداران باشد؛ بلکه باید به مغز و کارکرد روان‌شناختی آن توجه کرد، موضوعی که امروزه تحت عنوان شناخت مطرح است.

گرایش روان‌شناسی جدید به مطالعه شناخت، هرچند با روان‌شناسی قرن نوزدهم اشتراک موضوعی دارد، لیکن در روش‌های مورد مطالعه تمایز جدی دارند. به اعتقاد بسیاری از محققین از جمله مؤلفین این کتاب سال ۱۹۵۶ میلادی نقطه آغازین شکل‌گیری روان‌شناسی شناختی جدید است. این سال با تحولاتی همچون طرح هوش مصنوعی، ارائه مدل عمومی حل مسئله، نظریه چامسکی، و عدد 7 ± 2 میلر و... همراه بوده است.

یکی از موضوعات مهم حوزه روان‌شناسی شناختی، حافظه است. به دلایل مختلف مترجم سعی کرده است بخش‌های حافظه را از نسخه قبلی کتاب آیزنک و کین

فهرست مطالب

فصل ۱. مفاهیم کلی

روان‌شناسی شناختی آزمایشی، ۳

محدویت‌ها، ۷

علم عصب شناختی: مغز در فعالیت، ۸

فنون بررسی مغز، ۱۰

ثبت تک‌واحدی، ۱۲

پتانسیل‌های وابسته به رویداد، ۱۲

برش‌نگاری با نشر پوزیترون (PET)، ۱۴

تصویربرداری تشدید مغناطیسی (ام‌آر‌آی)

و اف‌ام‌آر‌آی، ۱۵

موج‌نگاری مغناطیسی مغز (MEG)، ۱۸

تحریک مغناطیسی سراسر حجمه (TMS)، ۱۹

ارزیابی کلی، ۲۲

عصب روان‌شناسی شناختی، ۲۶

مفروضه‌های نظری، ۲۸

پژوهش در عصب روان‌شناسی شناختی، ۳۰

گروه‌ها در مقابل افراد، ۳۲

محدویت‌ها، ۳۳

علم شناختی نگر رایانه‌ای، ۳۴

نظام‌های مولد یا تولید، ۳۶

الگوی بازبینی انتطابقی فکر (الگوی باف)، ۳۷

شبکه‌های ارتباطی یا پیوندگرا، ۳۸

نظام‌های تولیدی (مولد) در مقابل

نظام‌های پیوندگرا، ۴۲

ارزیابی، ۴۳

مقایسه رویکردهای مهم، ۴۶

نکات عمده این کتاب، ۴۹

خلاصه فصل، ۵۰

منابع تکمیلی، ۵۲

فصل ۲. روش‌های تحقیق

مقدمه، ۵۳

ساختار حافظه، ۵۴

الگو چندانباره‌ای، ۵۴

انباره‌های حسی، ۵۵

انباره‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت، ۵۶

الگوهای تک‌انباره‌ای، ۶۱

حافظه‌کاری، ۶۴

حلقه واج شناختی، ۶۷

صفحه دیداری-فضایی، ۷۱

عامل اجرایی مرکزی، ۷۴

نشانیگان بد کارکردی اجرایی، ۷۸

انباره موقت رویدادی، ۸۰

ارزیابی کلی، ۸۳

سطوح پردازش، ۸۴

شواهد، ۸۴

ارزیابی، ۸۹

یادگیری ناآشکار، ۹۰

جسم مخطط و مخچه، ۱۷۳
 قشر پیش پیشانی، ۱۷۵
 لوب‌های آهیانه‌ای، ۱۷۷
 ارزیابی، ۱۷۸
 خلاصه فصل، ۱۷۹
 منابع تکمیلی، ۱۸۰

یادگیری پیچیده، ۹۲
 مطالعات تصویربرداری مغزی، ۹۵
 ارزیابی، ۹۸
 نظریه‌های فراموشی، ۹۹
 نظریه تداخل، ۱۰۱
 سرکوبی، ۱۰۶
 فراموشی انگیزشی، ۱۰۸
 فراموشی مستقیم، ۱۰۹
 فراموشی وابسته به نشانه، ۱۱۳
 خلاصه فصل، ۱۲۲
 منابع تکمیلی، ۱۲۴

فصل ۳ حافظه روزمره

مقدمه، ۱۸۱

پژوهش سنتی حافظه در مقابل پژوهش
 حافظه روزمره، ۱۸۱

چه کاری بایستی انجام داد؟، ۱۸۳
 حافظه سرگذشتی، ۱۸۴

خاطرات برجسته، ۱۸۶
 مطالعات دفترچه خاطرات، ۱۹۱
 خاطرات سرتاسر زندگی، ۱۹۳
 نظام حافظه خود، ۱۹۸
 علم عصب شناختی:
 کابزاو استی جاکویز (۲۰۰۷)، ۲۰۳
 شهادت شاهدان عینی، ۲۰۵
 خشونت و اضطراب، ۲۰۷
 بیری و حافظه، ۲۰۹
 یادآوری چهره‌ها، ۲۱۰
 اطلاعات بصری و شناسایی از حادثه، ۲۱۲
 از آزمایشگاه تا دادگاه، ۲۱۵
 شناسایی شاهدان عینی، ۲۱۶
 مصاحبه شناختی، ۲۱۸
 حافظه آینده‌گرا، ۲۲۱
 حافظه آینده‌گرا رویداد مدار و زمان مدار، ۲۲۳
 زندگی روزمره، ۲۲۵
 دیدگاه‌های نظری، ۲۲۷
 علم عصب شناختی، ۲۳۱
 ارزیابی، ۲۳۲
 خلاصه فصل، ۲۳۴
 منابع تکمیلی، ۲۳۶

فصل ۳،۳ قتل‌های حافظه بلندمدت ۱۲۵

مقدمه، ۱۲۵

یادزدودگی، ۱۲۶
 حافظه اخباری در مقابل حافظه غیر اخباری، ۱۲۸
 حافظه اخباری، ۱۳۰
 حافظه غیر اخباری، ۱۳۲
 حافظه رویدادی در مقابل حافظه معنایی، ۱۳۳
 ارزیابی، ۱۳۷
 حافظه رویدادی، ۱۳۷
 حافظه بازشناسی، ۱۳۹
 حافظه یادآوری، ۱۴۱
 آیا حافظه رویدادی سازنده است؟، ۱۴۲
 حافظه معنایی، ۱۴۴
 الگوهای شبکه‌ای، ۱۴۵
 سازمان‌دهی مفاهیم در مغز، ۱۵۰
 حافظه غیر اخباری، ۱۵۹
 آماده‌سازی تکرار، ۱۶۰
 حافظه رویه‌ای یا یادگیری مهارت، ۱۶۵
 فراسوی حافظه اخباری و غیر اخباری:
 بیماران دچار یادزدودگی، ۱۶۸
 ارزیابی، ۱۷۱
 حافظه بلندمدت و مغز، ۱۷۲
 لوب گیجگاهی میانی و دیانسفال میانی، ۱۷۲

پیش‌درآمدهای فراحافظه در کودکان خردسال:
نقش نظریه ذهن و وارگان فراشناخت، ۲۹۳
منابع، ۲۹۶

پیشرفت‌های نوین در فراحافظه
فراحافظه و اختلالات مرتبط، ۲۹۹

همبسته‌های نورو آناتومیک، ۳۰۰
فراحافظه در سندرم کورساکوف، ۳۰۰
فراحافظه در ام‌اس، ۳۰۲
فراحافظه در آسیب مغزی پس از حادثه یا آسیب مغزی
تروماتیک، ۳۰۶
فراحافظه در صرع لوب گیجگاهی (TLE)، ۳۰۸
صرع لوب گیجگاهی (تمپورال)، ۳۰۸
صرع لوب فرونتال، ۳۰۹
بیماری پارکینسون، ۳۱۱
بیماران ایدز AIDS، ۳۱۳
همبسته‌های عصبی فراحافظه، ۳۱۴
فراحافظه و اسکیزوفرنی، ۳۱۵
منابع، ۳۱۸

پیشرفت‌های نوین در فراحافظه
فراحافظه و اختلالات مرتبط، ۳۲۱

فراحافظه و اختلالات مرتبط، ۳۲۹

فراحافظه و اختلالات مرتبط، ۳۳۳

فراحافظه و اختلالات مرتبط، ۳۴۱

پیشرفت‌های نوین در فراحافظه
فراحافظه و اختلالات مرتبط، ۳۴۱

ارزیابی حافظه آینده‌گرا، ۲۴۴
چرا حادثه هوایی رخ داد؟، ۲۴۷
انواع حافظه آینده‌گرا، ۲۵۰
اثر سن بر حافظه آینده‌گرا، ۲۵۳
دیدگاه‌های نظری، ۲۵۶
خلاصه پیوست، ۲۶۱

پیشرفت‌های نوین در فراحافظه
فراحافظه و اختلالات مرتبط، ۳۶۵

رابطه بین فراحافظه و حافظه، ۲۶۸
آیا فراحافظه یک مؤلفه مهم در تمام حافظه است؟، ۲۶۹
منابع، ۲۷۳

پیشرفت‌های نوین در فراحافظه
فراحافظه و اختلالات مرتبط، ۳۷۵

انواع تکالیف آزمایشی، ۲۷۷
قضاوت‌های احساس دانستن، ۲۷۷
قضاوت‌های یادگیری (JOL)، ۲۷۹
پیش‌گویی خودکام‌بخش، ۲۸۰
تکلیف آمادگی یادآوری، ۲۸۲
قضاوت‌های سهولت یادگیری، ۲۸۲
پیش‌بینی‌های کلی و اظهارات بعدی، ۲۸۲
قضاوت‌های اعتماد واپس‌نگر، ۲۸۲
قضاوت‌های سرزبانی (TOT)، ۲۸۳
منابع، ۲۸۶

پیشرفت‌های نوین در فراحافظه
فراحافظه و اختلالات مرتبط، ۳۸۹

فراحافظه در بزرگسالان مسن‌تر، ۲۹۰